

<https://www.synapze.se/2022/10/09/inte-bara-svt-borde-skammas-om-svenska-medier-ryssland-och-ukraina/>

Inte bara SVT borde skämmas – om svenska medier, Ryssland och Ukraina

9 OKTOBER, 2022

AV [LARS DRAKE](#)

När det gäller inslag om USA/NATO, Ryssland, Ukraina, Kina och hur konflikter och krig i vår tid utvecklas är det ingen tvekan om att bilden som svenska medier, inklusive SVT/SR, ger är ytterst ensidig. Flera tidningar och nyhetsförmedlare, som t.ex. Omni, är värre än SVT/SR, men de har inte krav på sig att följa regler om t.ex. opartiskhet som gäller public service. Särskilt tydligt är det avseende rapportering och kommentarer om det som hänt under våren i Ryssland och Ukraina. Vad kan det bero på? Här ges några möjliga förhållanden som kan ligga bakom den ensidiga rapporteringen.

1. I botten ligger en djupt förankrad negativ attityd till Ryssland. Vi lever dessutom i en tid när Sverige knutits allt närmare NATO och USA och vårt lands politiker alltmer betar sig som vasaller. Det har påverkat andan i Sverige.
2. Svenska mediers journalister som rapporterar från, eller om, Ryssland och Ukraina har en ensidigt negativ attityd till Ryssland.
3. De som inbjuds att ge expertkommentarer i svenska medier är till en stor del anställda av myndigheter som står under regeringen eller av organisationer som har sin huvudsakliga finansiering från staten eller andra organ med en tydligt russofobisk inställning.
4. Svenska medier bygger i allmänt sin rapportering på nyheter från västliga källor alternativt Ukrainas politiker och myndigheter.
5. När ryska källor undantagsvis utnyttjas görs det med lösryckta citat och tolkningar som ger en förvrängd bild av vad som sägs från den sidan.

I kombination med att RT, Sputnik och de facto är censurerade i vårt land blir bilden svenskar bjuds på närmast en karikatyr av verkligheten.

Punkt 1 Den negativa attityden till Ryssland går tillbaka till 1700-talet. Det talas idag om Rysshärjningar efter Östkusten som genomfördes för 300 år sedan, men att de föregicks av Karl den XII:s omfattande härjning i Ryssland tas sällan upp i sammanhanget.

Den negativa synen på det politisk-ekonomiska systemet i Sovjetunionen har också medfört en negativ syn på Ryssland. Detta färgar av sig på många svenskars syn på dagens konflikter. Mycket av det som skrivs i svenska medier underblåser sådana negativa attityder.

Punkt 2 Det skulle ta allt för mycket plats att visa att flertalet (om inte alla) svenska reportrar som arbetar med förhållanden i Ryssland och kriget i Ukraina har en negativ attityd till Ryssland. Det är dock inte svårt att se att denna grupp av journalister tenderar att vinkla och tolka det de beskriver på ett sätt som ger en negativ bild av det som Ryssland gör. De som äger tidningar tillsätter chefredaktörer som avgör vad som får publiceras och vem som får uppdrag att bevaka någon händelse eller land. Motsvarande gäller även SVT/SR. Man kan

fråga sig hur många duktiga och självständiga journalister som blivit arbetslösa i Sverige under de senaste 20 åren för att de haft "fel" grundinställning.

Punkt 3 Varje myndighet leds av en chef som utses OCH AVSÄTTTS av regeringen om den senare inte har förtroende för den person som tidigare utsetts. Myndigheter har allmänna instruktioner som gäller över många år och årliga direktiv i form av regleringsbrev som signalerar vad regeringen vill att myndigheten ska syssla med. Det finns även underförstått att myndigheter som är underställda regeringen inte ska kritisera dess politik. Chefen som oftast är generaldirektör har ansvar för att myndigheten och personalen verkar för regeringens politik. Det är sällan en myndighetschef behöver ingripa eftersom de anställda vet ungefär vad som är accepterat.

En stor del av de personer som har blivit ombudda att kommentera utvecklingen i Ryssland och Ukraina i svenska medier är anställda av Försvarsmakten (FM), Försvarshögskolan (FHS) och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) som är myndigheter. Därutöver har personer inom Utrikespolitiska Institutet (UI), som till en stor del finansieras av staten, fått möjlighet att framföra sin syn. I något mindre omfattning har personer från Frivärld som är finansierad av Svenskt Näringsliv agerat experter – de har dock inget väsentligt som avviker att tillföra. Alla dessa personer är nog experter i något avseende, men knappast opartiska. Felet är inte att dessa personer tillfrågats att ge kommentarer utan att det nästan bara är de som inbjudits, dvs inte sådana som haft avvikande syn.

En och annan forskare med i någon utsträckning oberoende ställning har intervjuats, men de har sällan haft någon väsentligt avvikande åsikt. Det finns ett stort antal personer i Sverige som är mycket insatta i vad som händer i berörda länder och som har en annan syn än den i Sverige förhärskande. Det är oerhört ovanligt att någon sådan person fått uttala sig.

Punkt 4 SVT/SR har krav på sig att vara opartiska i sin bevakning och många tidningar har deklarerat att de strävar efter opartiskhet och saklighet i sin nyhetsförmedling, dock inte på ledarplats. Det är ett uppenbart brott mot kravet på opartiskhet att i stort sett bara vidareförmedla ena sidans syn. Det är ytterst naivt att inte inse att alla parter i en skarp konflikt ger en tillrättalagd bild av skeendet.

Det finns dessutom ett flertal före detta (de som fortfarande är anställda har inte möjlighet att tala fritt) rådgivare i främst USA vars analyser om krigets orsaker och hur det utvecklats i stort sett ignorerats i svenska medier. Några exempel är f.d. CIA-chefen och Secretary of Defense Leon Panetta, f.d. översten som varit rådgivare i Pentagon Douglas McGregor, f.d. Schweiziske översten som arbetat för FN och NATO Jaques Baud, f.d. chefen inom CIA för Rysslandsfrågor Ray McGovern och den f.d. vapeninspektören Scott Ritter. De ståndpunkter och bedömningar om vad som ligger bakom kriget i Ukraina som framförts av den ledande pensionerade professorn inom geopolitik John Mearsheimer har inte givits den plats han förtjänar.

Punkt 5 När ryska källor undantagsvis utnyttjas är det mycket ovanligt att det sker genom långa citat som ger ett sammanhang till det som är huvudpoängen i ett uttalande från en ledande politiker. I rapporter från t.ex. USA är det betydligt vanligare med långa inslag som ger en mer rättvisande bild av t.ex. ledande politikerns budskap. När det gäller uttalanden från politiker i Ryssland görs tolkningar i stället för att först korrekt beskriva vad personerna sagt och därefter ge en kommentar.

Angående censur Behovet av en allsidig rapportering är faktiskt större när det förekommer begränsad tillgång till alternativa källor. EU och Sverige har ju spärrat tillgången till RT och Sputnik.

Här ges några exempel på ensidigt behandlade sakområden ... som sammantaget gett en förvrängd bild av verkligheten. Svartmålningen av ena sidan är systematisk.

En sak som ingår i försöken att ge en viss bild är det ofta upprepade mantrat om ett ” fullskaligt och oprovocerat krig” (alt. anfall). Hur fullskaligt är ett krig där ingen av parterna bombar den andra sidans huvudstad, inklusive regeringshögkvarteren? Hur fullskaligt är ett krig som i praktiken handlar om en fjärdedel av ett lands territorium? Hur oprovocerat är ett krig som föregåtts av åtta års inbördeskrig i ett land mot en lokal majoritet med etnisk koppling till det andra landet? Hur oprovocerat är ett krig där ett land lierar sig med det andra landets huvudmotståndare och där det finns en risk för utplacering av kärnvapen nära det andra landets huvudstad? Det innebär inte att kriget har stöd i internationell rätt.

Kärnvapenhot från Ryssland ses som bekräftade fakta. Det spelar ingen roll om talet om kärnvapen har haft en helt annan syftning än att handla om att starta ett kärnvapenkrig.

Rapporter om hur civila drabbas av ryska attacker kommer dagligen, men det faktum att ukrainska sidan ofta beskjutit civila områden i främst staden Donetsk nämns knappt.

Övergripp mot soldater och civila från rysk sida har också beskrivits mycket ofta. I några fall har det bevisligen grundats på lögn. Rapporter om övergripp på soldater och civila från ukrainsk sida lyser med sin frånvaro. Det finns videofilmer på tortyr som lagts ut av högerextrema stridande i syfte att skrämmas, men har de visats i svenska medier?

Den dagliga rapporteringen av hur det går på slagfältet har i svenska medier handlat om förluster för Ryssland och framgångar för Ukraina trots att det är Ryssland som tagit territorium i öst och syd – utom under senaste veckorna i främst Charkivområdet. Då har territorier återtagits, men till en mycket högt pris i personal och material vilket gör att det kommer att bli svårt att fortsätta offensiven. Det senare ges inget större utrymme i svensk press. Därtill kommer den ryska satsningen på mer trupp och dess betydelse på slagfältet under kommande månad/er.

Det har förekommit ett stort antal intervjuer med personer i Ukraina som uttalat sig negativt om Ryssland och dess agerande, men det har i stort sett inte presenterats några intervjuer med folk i de södra och östra delarna som nu hålls av ryska styrkor om deras syn på de ryska insatserna. Svenska medier har nästan ingen reporter på plats i dessa områden, men det har varit flera reportrar från USA, Kanada, Tyskland och Frankrike som rapporterat därifrån. Många människor har uttalat att de ser Ryssland som befriare och de har framfört kritik av ukrainska brott. Medierna borde inte visa EN version eftersom folk faktiskt har olika bild av verkligheten?

Det spekuleras ofta i medierna om när och hur den ryske presidenten Vladimir Putin kommer att avsättas. Det har däremot i stort sett inte alls spekulerats om när eller hur den ukrainske presidenten Volodymyr Zelenskyj kommer att falla. Att Putin hotats av en palatskupp är ett exempel på återkommande tema. Detsamma gäller att fler och fler människor i Ryssland vänder sig mot Putin. Det kan vara sant periodvis, men då från nivåer på drygt 80 procent positiva.

I våras förekom en lång rad påståenden om ett antal sjukdomar som Putin led av. Det har i stort sett försvunnit från medierna av någon anledning. Kanske för att ingen tror på sådana spekulationer.

Kvalitén på demokratin kan ifrågasättas för både Ryssland och Ukraina, men i medierna är allt enkelt Ryssland framställs som en diktatur och Ukraina som en demokrati. Att flertalet partier förbjöds att verka i Ukraina och flera TV-stationer stängts och ledaren för det största partiets ledare fängslats är exempel på förhållanden som inte alls ges den uppmärksamhet de förtjänar. Nämnde ledare som nyligen befriades i en fångutväxling omtalades i det sammanhanget som nära vän till Putin, men inte som just ledare för det största oppositionspartiet.

När det gäller omröstningar i de fyra länen i östra och södra Ukraina och följande annektering finns det juridiska argument mot och det är rimligt att dessa framförs i svensk press. När det påstås att resultaten i omröstningarna skulle vara fejkade eller orimliga blir det en annan sak. Röstetalen i presidentvalen i Ukraina 2004 och 2010 visade att i Donetsk och Luhansk var runt 90% för Viktor Janukovich vilket indikerar en ryssvänlig inställning. Därefter har många lämnat områdena vilket gör att resultaten i omröstningarna inte borde förvåna. I Cherson och Zaporizhia var det också majoritet för Janukovich, men inte lika stor och där var det därför inte lika självklart att det skulle bli så stort stöd för att ansluta länen till Ryssland.

Det talas ofta om Putins gaskrig som om den minskade tillgången och de höga priserna i europeiska länder beror på beslut i Moskva att strypa tillgången. Det är fullständigt uppenbart att de hårda sanktioner som infördes av USA, EU och UK är huvudorsaken till dessa problem.

En av de senaste händelserna som kommenterats är attentaten mot Nord Stream 1 och 2. USA har varit motståndare till NS2 sedan dess projektering, president Joe Biden har sagt att den kommer att upphöra att existera om Ryssland går in med trupp och tanks i Ukraina och Anthony Blinken har uttalat sig om resultatet av att gasledningarna är utslagna som ”a tremendous opportunity”. USA och flera av dess energiproducerande företag kommer att kunna sälja mer gas om Ryssland inte kan leverera så att behoven i andra europeiska länder kan täckas. Företag i Ryssland, Tyskland m.fl. länder har investerat många miljarder dollar i ledningarna och skulle vinna på att de finns kvar. Trots detta har flertalet kommentatorer som anlitats av svenska medier hävdade att det mesta tyder på att attentaten genomförts av Ryssland. Det gäller t.ex. personer inom Försvarshögskolan, Totalförsvarets forskningsinstitut och Frivärld, dvs organisationer vars anställda brukar ges plats i medierna. Det verkar inte ha någon betydelse att flera experter i USA har uppfattningen att det mesta tyder på att det är USA som ligger bakom.

Sammantaget är svenska mediers beskrivning av utvecklingen i Ryssland och kriget i Ukraina ytterst ensidig. Svenska medier verkar sannerligen inte för fred eller för att minska risken för ett kärnvapenkrig. Det borde ju vara toppprioritet för alla ansvarsfulla personer och organisationer som agerar inom de områden som behandlats i detta inlägg.

LARS DRAKE